

การลดความผันผวนของกำไรขาดทุนที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงิน

กรณีศึกษา บริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัด

Reduction of the fluctuations of profit and loss in the financial statements

from the exchange rate a case study of Coal Power Company Limited

ณัฐชานันท์ วงษ์ศรีแก้ว¹ และธฤตพน อุ้วสวัสดิ์²

¹คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, Natchanan.wong@gmail.com

²สาขาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, tousawat@riped.org

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนในงบการเงินที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยน กรณีศึกษา บริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัด การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีปัญหาจากบริษัทที่มีกำไรขาดทุนที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินที่ผันผวน เนื่องจากการบริษัทมีสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสูงกว่าหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่ ก็จะส่งผลกำไรสุทธิในงบกำไรขาดทุนทันที

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีการศึกษาเพื่อหาเครื่องมือทางการเงินหรือมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือมาตรฐานบัญชีที่สามารถนำมาใช้ในการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่จะแสดงในงบการเงิน

การศึกษาพบว่าการใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง สามารถนำมาใช้ลดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินได้ซึ่งจะเป็นการทำให้กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่แสดงในงบกำไรขาดทุนมีความสม่ำเสมอมากขึ้น โดยการใช้การป้องกันความเสี่ยงในฝั่งค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศ มาบันทึกบัญชีโดยการระบุอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่นำการบัญชีป้องกันความเสี่ยงมาใช้ เมื่อเกิดรายการค่าใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศ ทำให้กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่แสดงในงบการเงินไม่ผันผวน และเป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน

คำสำคัญ: กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน, การบัญชีป้องกันความเสี่ยง, ความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน

ABSTRACT

The objective of this study is studying the reduction of the fluctuations of profit and loss on exchange rate in the financial statements a case study of Coal Power Company Limited. The company having to fluctuate of gain/loss of foreign exchange rate in financial statements because the company has assets in foreign currencies that are higher than liabilities in foreign currencies when baht appreciation or depreciation it will immediately affect to the income statement.

From the mentioned problem, there is a study to find financial instruments or financial reporting standards or accounting standards that can be applied to reduce the volatility of fluctuate of gain/loss of foreign exchange rate in financial statements.

The result of studies found that hedging accounting can be used to reduce the fluctuation of gain/loss of foreign exchange rate in financial statements, which will make the foreign exchange gains and losses that appear in the income statements more consistent by using expenditure hedging. The accountant will be recognized as foreign currency expenses by specifying the exchange rate on the date that the apply hedge accounting. When a foreign currency expense transaction occurs as a result, foreign exchange gains and losses in the financial statements have not fluctuated. This accounting recognized applies in accordance with financial reporting standards No. 9 Financial instruments, however, financial management requires the use of financial instruments to reduce the volatility of foreign exchange gains and losses in cash at the same time.

Keywords: Gains/Loss From Exchange Rate, Hedge Accounting, Gain (Loss) On Exchange Rate Fluctuations

1. บทนำ

บริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัดมีกำไรขาดทุนที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีการแข็งหรืออ่อนค่า เมื่อมีค่าขาดทุนสูงก็จะส่งผลกำไรสุทธิในงบกำไรขาดทุน หรือเมื่อต่ำก็เกิดผลในทางตรงกันข้าม ซึ่งจะมีความผันผวนไปตามอัตราแลกเปลี่ยนจากการปรับมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินเนื่องจากบริษัทมีรายการหรือภาระผูกพันที่เป็นเงินสกุลดอลลาร์ และเมื่อวันสิ้นงวดต้องมีการปรับมูลค่าให้เป็นสกุลเงินตามงบการเงินคือ สกุลบาท ซึ่งจะมีรายการหลักๆในฝั่งของสินทรัพย์ เช่น ลูกหนี้สัญญาเช่าทางการเงิน และฝั่งหนี้สิน เช่น เงินกู้สกุลดอลลาร์ ภาระค่าใช้จ่ายตามสัญญาสัมปทานให้กับรัฐบาลลาว ซึ่งผลต่างระหว่างสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินสกุลดอลลาร์ในงบการเงินของปี 2561 ประมาณ 500 ล้านดอลลาร์ ทำให้เมื่อเกิดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจะกระทบต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบกำไรขาดทุน และอีกส่วนหนึ่งมาจากกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง เนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจในประเทศลาวจะมีรายการทางการเงินต่างๆที่เกิดขึ้นในหลายสกุลเงิน ทั้งการซื้อสินค้า การจ้างบริการต่างๆ โดยเฉพาะเงินสกุลดอลลาร์ที่มีจำนวนมาก ทำให้เกิดรายการกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวน

งบการเงินปี 2561 มีขาดทุนยังไม่เกิดขึ้นจริง 60 ล้านบาท เนื่องจากบริษัทมีรายการสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ 1,300 ล้านดอลลาร์ มีหนี้สินสกุลเงินต่างประเทศ 700 ล้านดอลลาร์ รายการเหล่านี้ตามมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 21 ต้องแปลงค่าโดยใช้อัตราปิด ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เท่ากับ 32.4498 บาท/ดอลลาร์ แต่แนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยนในปัจจุบัน ณ วันที่ 30 กันยายนเท่ากับ 30.5919 บาท/ดอลลาร์ ซึ่งจะส่งผลให้มีขาดทุนยังไม่เกิดขึ้นจริงที่เงินบาทแข็งค่าขึ้น เพราะในงบการเงินมีรายการสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศมากกว่าหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปของอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ถ้าเงินบาทมีการแข็งค่าขึ้น 1 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะทำให้มีผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 535 ล้านบาท แต่ถ้าเงินบาทมีการอ่อนค่าลง 1 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะทำให้มีผลกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 535 ล้านบาท จะทำให้กำไรขาดทุนสุทธิของบริษัทมีความผันผวน ซึ่ง

ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นทั้งในส่วนกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง และกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปรับมูลค่า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนในงบการเงินที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนกรณีศึกษา บริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัด เพื่อหาเครื่องมือทางการเงินหรือมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือมาตรฐานบัญชีที่สามารถนำมาใช้ในการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่จะแสดงในงบการเงิน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อหาเครื่องมือทางการเงินหรือมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือมาตรฐานบัญชีที่สามารถนำมาใช้ในการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่จะแสดงในงบการเงิน

3. การดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

- 3.1.1) รวบรวมข้อมูลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งที่เกิดขึ้นจริงและกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากงบการเงินตั้งแต่ มกราคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562
- 3.1.2) รวบรวมข้อมูลยอดคงเหลือตามงบแสดงฐานะทางการเงินของรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศในส่วนของสินทรัพย์และหนี้สินตั้งแต่ มกราคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562
- 3.1.3) รวบรวมข้อมูลรายการกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงว่ามาจากรายการทางบัญชีใดบ้าง ตั้งแต่ มกราคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562
- 3.1.4) รวบรวมข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งแต่ มกราคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562
- 3.1.5) ศึกษามาตรฐานบัญชีฉบับที่ 21 เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 3.1.6) ศึกษามาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เครื่องมือทางการเงิน
- 3.1.7) ศึกษาวิธีการนำเครื่องมือทางการเงินมาใช้เพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน
- 3.1.8) สร้างแบบทดสอบการนำเครื่องมือทางการเงินมาใช้ลดกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินบริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (Study Instrument)

การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีการศึกษามีการเก็บข้อมูลโดยใช้ 2 วิธี เพื่อประกอบการวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาขององค์กร ดังนี้

ข้อมูลเอกสารขององค์กรที่ได้จัดเก็บเป็นข้อมูลทุติยภูมิ

1. งบการเงินของบริษัทที่มีข้อมูลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน

- 2.รายการประกอบงบการเงินที่แสดงถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ของแต่ละรายการ
- 3.ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนที่บริษัทใช้ในการจัดทำงบการเงิน
- 4.เครื่องมือทางการเงินปัจจุบันที่บริษัทใช้
- 5.สัญญาขายไฟฟ้ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ที่มีผลกระทบกับอัตราแลกเปลี่ยน
- 6.สัญญาสัมปทานที่บริษัทไปทำกับรัฐบาลลาวที่ต้องการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆที่ต้องเป็นเงินตราต่างประเทศ
- 7.สัญญาเงินกู้ที่มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารต่างๆที่เป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ
- 8.นโยบายของบริษัทในการดำเนินงานเรื่องการเงิน เรื่องการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

ข้อมูลจากการสืบค้นภายนอกองค์กร

- 1.อัตราแลกเปลี่ยนประกาศจากธนาคารแห่งประเทศไทยย้อนหลัง
- 2.เครื่องมือทางการเงินที่ธุรกิจต่างๆใช้เพื่อป้องกันความเสี่ยง
- 3.มาตรฐานรายการทางการเงินสากลในกรณีที่ต้องการบันทึกบัญชีจะมีหลักการอย่างไร

วิธีการวิเคราะห์ (Data Analysis)

- 3.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนมาทำเป็นตารางสรุปว่าในเดือน มกราคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562 บริษัทมีผลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นจำนวนเท่าใด มีอัตราความแปรปรวนเท่าไร
- 3.1.2 วิเคราะห์เครื่องมือทางการเงินแต่ละชนิดจากการศึกษาว่าเครื่องมือใดที่สามารถนำมาใช้เพิ่มเติมได้จากปัจจุบันที่มีการทำอยู่กับนโยบายของบริษัท โดยมีวิธีการในการเลือกเครื่องมือทางการเงินเพื่อมาใช้ลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยใช้เครื่องมือทางการเงินบริหาร คือแผนผังก้างปลา (Fish Bone) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้น เมื่อทราบสาเหตุและปัญหาทั้งหมดก็สามารถนำมาสรุป เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา ตามผังก้างปลา
- 3.1.3 ทำแบบทดลองการนำเครื่องมือทางการเงินมาใช้เพื่อลดความผันผวนจากอัตราแลกเปลี่ยนว่าสามารถลดได้อย่างไร โดยทำเป็นแบบทดลองเปรียบเทียบกับปี 2562

4. ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาทั้งหมด จากการรวบรวมข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทยโดยใช้อัตราปิด ณ วันสิ้นเดือนของปี 2562 (มาตรฐานบัญชีฉบับที่ 21 เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ) และข้อมูลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงิน กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในปี 2562 เฉลี่ยอยู่ที่ 16% ก็ส่งผลต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนผันผวนเฉลี่ยอยู่ที่ 16% ในปี 2562 เช่นเดียวกัน โดยเดือนที่มีค่าความผันผวนสูงที่สุดคือ เดือน มกราคม ที่ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 60% เดือนมิถุนายน 51% ตุลาคม 20% ตามลำดับ และส่งผลต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในเดือนนั้นคือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน 715,869,817 บาท ในเดือนมกราคม 51,684,231 บาท ในเดือนมิถุนายน และ ขาดทุน 20,209,318 บาท ในเดือนตุลาคม ตามลำดับ จึงทำแผนภูมิก้างปลาเพื่อดูปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ทั้งปัจจัยบวกและปัจจัยลบและสาเหตุต่างๆที่ทำให้กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบ

การเงินมีความผันผวน ทั้งรายการของบริษัทเองที่มีรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และรายการภาระผูกพันต่างๆ ของบริษัทที่เป็นเงินตราต่างประเทศ เมื่อเทียบกับในส่วนของสินทรัพย์ของบริษัทที่เป็นเงินตราต่างประเทศจึงเกิดผลต่างค่อนข้างสูง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนไป 1 บาทก็จะส่งผลถึงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินทันที ดังนั้นจึงนำปัจจัยและสาเหตุต่างๆ มาวิเคราะห์และพิจารณา เพื่อให้กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินมีจำนวนที่ไม่ผันผวน

แนวทางการแก้ปัญหา ความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหาโดยการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนอย่างน้อย 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้ การใช้เครื่องมือทางการเงินตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงินมาใช้คือการบัญชีป้องกันความเสี่ยง (Hedge Accounting) มาใช้ในการปรับปรุงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในทางบัญชีเพื่อลดความผันผวนของอัตรากำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่นำใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยงเป็นอัตราคงที่ แล้วนำไปใช้ปรับปรุงบัญชีสำหรับรายการที่นำมาทำการบัญชีป้องกันความเสี่ยง โดยนำมาใช้คือภาระผูกพันที่เป็นเงินสกุลดอลลาร์ คือ ค่าสัมปทาน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ โดย ณ วันที่เกิดรายการชำระใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ แล้ววันสิ้นงวด ปรับปรุงผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนกับค่าใช้จ่ายและกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน

จากการศึกษามาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 21 เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากงบการเงินของบริษัทที่มีรายการที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศคือดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น ณ วันสิ้นงวดบริษัทต้องมีการปรับมูลค่าให้เงินสกุลไทยบาทโดยใช้อัตราปิด ณ วันสิ้นงวด แล้วในงบการเงินมีทรัพย์สินเงินตราต่างประเทศ 1,338,412,411.27 ดอลลาร์ และมีหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ 722,905,234.35 ดอลลาร์ และมีผลต่างของสินทรัพย์และหนี้สินจากเงินตราต่างประเทศประมาณ 615,507,176.92 บาท เมื่อมีอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนไป 1 บาทต่อดอลลาร์ก็จะส่งผลให้เกิดกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 600 ล้านบาท ดังนั้นจึงต้องใช้หลักการตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 21 มาใช้คือคั่นหารายการที่เป็นสกุลเงินดอลลาร์ที่เป็นรายการที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ตามมาตรฐานมาในฝั่งของหนี้สินให้เพิ่มขึ้น เพื่อลดความแตกต่างของสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นสกุลดอลลาร์ เช่น รายการสำรองผลประโยชน์พนักงาน สำรองกองทุนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เมื่อรายการฝั่งหนี้สินเพิ่มขึ้นเมื่อมีการปรับมูลค่าของบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินในวันสิ้นงวด ผลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนก็จะลดลง เช่น สามารถเพิ่มรายการฝั่งหนี้สินได้ 100,000,000 ดอลลาร์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนไป 1 บาท ผลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนก็จะมีส่วนประมาณ 500 ล้านบาทลดลงจาก 600 ล้านบาท ใช้เครื่องมือทางการเงินอื่นในการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน เช่น ในการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการซื้อขายด้วยสกุลเงินดอลลาร์ เมื่อมีการทำการตกลงทำรายการระหว่างกันก็ให้มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ซื้อขายกันไว้ เมื่อครบกำหนดชำระเงินก็ใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ก็เป็นการช่วยลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนและยังช่วยลดกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนอีกด้วย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลจากการหาแนวทางแก้ไขปัญหามาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 21 และการทดลองนำการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยวิธีการต่างๆ จากการศึกษามาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 21 และการทดลองนำการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจาก

อัตราแลกเปลี่ยนของบริษัท ถ่านหิน เพาเวอร์ จำกัด ที่เกิดจากกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง และกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง ซึ่งส่งผลต่อกำไรสุทธิ จะเห็นว่ากำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงสูงกว่ากำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง จากผลแตกต่างของสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศในงบการเงินมีความแตกต่างกันประมาณ 600 ล้านบาท ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปของอัตราแลกเปลี่ยน 1 บาท ก็จะส่งผลต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 600 ล้านบาท ดังนั้นเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนก็จะส่งผลต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทันที

แนวทางที่เสนอในการแก้ไขปัญหาความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนคือ การทำบัญชีป้องกันความเสี่ยง Hedge Accounting ในเรื่องของ expenditure hedging หรือการทำบัญชีป้องกันความเสี่ยงด้านค่าใช้จ่าย เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทางบัญชี โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนวันที่ปรับใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง เมื่อมีรายการเกิดขึ้นจริงก็นำผลต่างอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงกับอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้มาปรับปรุงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทางบัญชีเพื่อให้กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนไม่มีความผันผวนเพราะได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่นำใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยงไปแล้ว

เนื่องจากจุดประสงค์ของการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นการปฏิบัติในทางบัญชี เพื่อใช้วิธีการตามมาตรฐานบัญชีมาใช้ในการป้องกันความเสี่ยงและลดความผันผวนของตัวเลขกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงิน จากการศึกษาจึงนำการบัญชีป้องกันความเสี่ยงมาใช้ จะทำให้ตัวเลขกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน โดยเป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินอีกด้วย

ทั้งนี้การนำใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยงจะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่นำใช้ และกำหนดภาระหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่จะนำมาทำบัญชีป้องกันความเสี่ยง ภาระที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่สำคัญในงบการเงินคือ ค่าสัมปทาน และค่าดอกเบี้ยเงินกู้ เมื่อได้ค่าใช้จ่ายที่จะนำมาทำการบัญชีป้องกันความเสี่ยงแล้ว ก็จะมีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ปรับใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง คือ 31 มกราคม 2562 อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 31.2458 บาทต่อดอลลาร์ แต่ค่าใช้จ่ายที่นำมาทำบัญชีป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 31.4767 บาทต่อดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นคือ ดอกเบี้ยเงินกู้ 4,862,839 ดอลลาร์ และค่าสัมปทาน 1,073,768.36 ดอลลาร์ ณ วันสิ้นสุดก็จะมีการปรับปรุงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนจากผลต่างดังนี้

Dr.กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	1,370,762.64
Cr. ค่าสัมปทาน/ดอกเบี้ยเงินกู้	1,370,762.64

แต่ในเดือนมิถุนายน ที่อัตราแลกเปลี่ยนที่เปิดขึ้นจริง 30.7443 โดยมีค่าสัมปทานและดอกเบี้ยเงินกู้เท่ากับ 2,478,178.77 ดอลลาร์ และ 2,345,529.20 ดอลลาร์ ตามลำดับเพราะฉะนั้นจะมีการปรับปรุงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นดังนี้

Dr. ค่าสัมปทาน/ดอกเบี้ยเงินกู้	2,419,089.547
Cr.กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	2,419,089.547

และในแต่ละเดือนในวันสิ้นงวดก็จะมีการปรับปรุงทางบัญชีเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนเป็นอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ปรับใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง โดยก็จะลดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก็จะลดลง

สินทรัพย์สุทธิ ณ วันสิ้นงวด 31 ธันวาคม 2561 มีมูลค่า 615,507,176.92 บาท ตามงบการเงินของบริษัท ถ้าน หิน เพาเวอร์ จำกัด ถ้ามีการปรับมูลค่า ณ วันสิ้นงวดด้วยอัตราปิดตามแต่ละงวด แล้วมีการปรับปรุงกำไรขาดทุนจาก อัตราแลกเปลี่ยน ให้เป็นอัตรา ณ วันที่ปรับใช้ Hedge Accounting ดังนั้นกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดจริงและเกิดขึ้นจริง จะเป็นดังนี้

กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนก่อนปรับใช้ Hedge Accounting กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนหลังปรับใช้ Hedge Accounting ผลการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปลี่ยนแปลงกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนหลังปรับใช้ Hedge Accounting

เดือน	กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนก่อนปรับใช้ Hedge Accounting	กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนหลังปรับใช้ Hedge Accounting	ผลการเปลี่ยนแปลง
มกราคม	(715,869,817.00)	22,785,817.19	(738,655,634.19)
กุมภาพันธ์	150,016,846.00	19,907,220.19	130,109,625.81
มีนาคม	585,261,214.00	24,096,084.19	561,165,129.81
เมษายน	20,351,624.00	21,374,505.19	(1,022,881.19)
พฤษภาคม	16,254,040.00	26,094,384.19	(9,840,344.19)
มิถุนายน	(51,684,231.00)	2,680,620.19	(54,364,851.19)
กรกฎาคม	10,535,193.00	(33,140,826.81)	43,676,019.81
สิงหาคม	(10,742,500.00)	8,034,139.19	(18,776,639.19)
กันยายน	(18,270,101.00)	(25,271,845.81)	7,001,744.81
ตุลาคม	(20,209,318.00)	(7,511,454.81)	(12,697,863.19)
พฤศจิกายน	(15,438,451.00)	3,119,549.19	(18,558,000.19)
ธันวาคม	(53,292,118.00)	(565,022.81)	(52,727,095.19)
รวม	(103,087,619.00)	61,603,169.29	(164,690,788.29)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของปัญหานี้ คือ

ด้านผลการดำเนินงาน เมื่อมีการปรับใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยงในส่วนของการ expenditure hedging การป้องกันความเสี่ยงด้านค่าใช้จ่าย ก็จะทำให้ความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงบการเงินคงที่ ก็จะส่งผลต่อกำไรขาดทุนสุทธิของบริษัทที่จะไม่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นเมื่อมีการนำข้อมูลงบกำไรขาดทุนไปวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจในการลงทุนหรือการบริหารจัดการก็จะได้ข้อมูลที่ง่ายต่อการตัดสินใจมากขึ้น เพราะข้อมูลในงบกำไรขาดทุนจะเป็นข้อมูลผลการดำเนินงานมากที่สุด เพราะมีการปรับกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนให้คงที่แล้ว

ด้านต้นทุน เนื่องจากการปรับปรุงทางบัญชีโดยใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง เป็นการควบคุมและดำเนินงาน โดยแผนกบัญชี ต้นทุนจากการทำการปรับปรุงดังกล่าวจึงต่ำ แต่อาจจะมีต้นทุนในการขอคำปรึกษาจากผู้ตรวจสอบบัญชีในตอนต้น จากนั้นนักบัญชีสามารถปรับปรุงรายการต่างๆได้ด้วยตนเองทำให้สามารถลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและยังประหยัดต้นทุนอีกด้วย

แผนฉุกเฉิน (Contingency Plan)

เมื่อมีการปรับใช้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง ก็จะสามารถลดความผันผวนของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ แต่ในการแก้ปัญหาในแนวทางที่สองคือการเพิ่มรายการหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพื่อนำมาลดความแตกต่างของกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ก็สามารนำมาใช้ได้ เพื่อลดกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการปรับมูลค่า โดยรายการที่สามารถนำมาใช้ได้คือ รายการสำรองต่างๆ ที่ต้องมีการสำรองไว้ในสกุลเงินต่างประเทศและเข้าข่ายรายการที่ต้องปรับมูลค่าเนื่องจากเมื่อมีการเกิดรายการของสำรองนั้นต้องมีการจ่ายเงินสดออกไปทันที จึงถือเป็นรายการที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้จึงต้องมีการปรับมูลค่า ดังนั้นก็สามารถนำรายการสำรองกองทุนผลประโยชน์พนักงาน และสำรองกองทุนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมมาเพิ่มเป็นรายการที่ต้องมีการปรับมูลค่า ทำให้หนี้สินมีมูลค่าใกล้เคียงกับสินทรัพย์มากขึ้น เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนไป 1 บาท ก็จะส่งผลกระทบต่อกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนลดลง

เอกสารอ้างอิง

Fish Bone Diagram & Mind Map. ใ้ปีคั้น 15 ธันวาคม///////2562, จาก

<http://www.prachasan.com/mindmapknowledge/fishbonemm.htm>

เกศษกรประชาธรรมณ์ แสนภักดี. (2547). ผังก้างปลา กับ แผนภูมิความคิด

รายงานทางการเงิน บริษัทถ่านหินเพาเวอร์ จำกัด. 2562

สภาวิชาชีพบัญชี.(2561).มาตรฐานบัญชีฉบับที่ 21 เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

สภาวิชาชีพบัญชี.(2562).มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน.